

соціального розвитку. Психологічні та емоційні проблеми, соціальна ізоляція та проблеми з адаптацією, а також фізичні та психосоматичні захворювання є серйозними наслідками насильства для дітей дошкільного віку.

З метою протидії насильству над дітьми в неблагополучних сім'ях рекомендується розробити широкомасштабну систему психолого-педагогічної підтримки, що охоплює як сім'ї, так і заклади освіти та соціального захисту. Важливо забезпечити доступ батьків до консультування та навчання, організувати співпрацю зі школами та дошкільними закладами для виявлення та реагування на випадки насильства, розробити програми психологічної підтримки дітей.

Список використаних джерел

1. Протидія булінгу в закладі освіти: системний підхід. Методичний посібник / Андрєєнкова В. Л., Мельничук В. О., Калашник О. А. К.: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 132 с.

2. Захист дитини від насильства та жорстокого поводження: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 3 черв. 2021 р.) / [редкол.: В. В. Черней, С. Д. Гусарєв, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2021. 183 с.

3. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник / Андрєєнкова В. Л., Байдик В. В. та ін. Київ : ФОП Нічога С. О. 2020. 196 с.

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Кисліченко У. А.

здобувачка першого (бакалаврського рівня) вищої освіти факультету педагогічної і мистецької освіти

Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Забезпечення безпеки дітей дошкільного віку в умовах воєнного стану є надзвичайно важливим у сучасному світі. Завдяки досягненням психології та педагогіки існують різноманітні методи та стратегії, спрямовані на підтримку психічного здоров'я дітей та формування стійкості до стресу. Однак зростаючі загрози військових конфліктів та бойових дій вимагають постійного оновлення та адаптації цих методів до нових реалій. Тому дослідження та розробка ефективних підходів до формування культури безпеки у дітей дошкільного віку в умовах воєнного стану є надзвичайно важливим завданням для сучасного

суспільства.

Вплив воєнного стану на дітей дошкільного віку є комплексним і має значний психологічний вимір. Перебіг військових подій, загроза безпеці, руйнування інфраструктури та зміни у повсякденному житті створюють серйозний стрес для дітей цієї вікової групи. Психологічні аспекти воєнного стану можуть включати почуття тривоги, страху, безпорадності, відчуття втрати безпеки. Діти дошкільного віку, які перебувають у стані психологічного стресу, можуть демонструвати збудливість, агресивність або, навпаки, замкненість і пасивність [1, с. 5].

Формування культури безпеки у дітей дошкільного віку в умовах збройного конфлікту потребує комплексного підходу, що враховує їхні психологічні потреби, особливості розвитку та вікові характеристики. Перш за все, необхідна ефективна психологічна підтримка дітей, яка включає створення безпечного середовища, де діти можуть відчувати себе важливими, висловлювати свої емоції та отримувати необхідну підтримку для подолання стресу і тривоги.

Для ефективного досягнення цієї мети використовуються різноманітні педагогічні стратегії та методи, які допомагають дітям розвивати навички саморегуляції, розуміння безпеки та вміння діяти в небезпечних ситуаціях. Ці стратегії можуть включати ігрові заняття, техніки релаксації та медитації, розвиток навичок соціальної взаємодії та співпраці [2, с. 114].

Ефективна комунікація з дітьми є ключовим аспектом формування культури безпеки. Вчителі, батьки та інші дорослі повинні вміти відкрито спілкуватися з дітьми про їхні почуття, страхи та занепокоєння та надавати їм інформацію про безпеку та навички управління стресом. Важливо створювати можливості для дітей висловлювати свої думки та досвід і заохочувати їхню активну участь у прийнятті рішень, пов'язаних з безпекою.

Формування культури безпеки в умовах збройного конфлікту вимагає комплексного підходу, що поєднує психологічну підтримку, педагогічні стратегії та ефективну комунікацію з дітьми, забезпечуючи їх психічне благополуччя та емоційний розвиток.

Практичне застосування педагогічних та психологічних методів у формуванні культури безпеки у дітей дошкільного віку в умовах збройного конфлікту передбачає низку специфічних аспектів, серед яких важливим є організація безпечних місць для дітей. Це можуть бути безпечні зони або кімнати, які забезпечують фізичну та психологічну безпеку дітей у разі загрози або конфлікту. Ці місця мають бути обладнані необхідними матеріалами та засобами для забезпечення комфортного перебування й збереження здоров'я

дітей та для проведення освітніх та розвиваючих заходів.

Важливим практичним аспектом є розробка ігрових сценаріїв та заходів. Ігрові сценарії можуть бути спрямовані на відтворення реальних життєвих ситуацій, які допомагають дітям зрозуміти та правильно реагувати на небезпеку. Це можуть бути рольові ігри, де діти використовують набуті знання та навички для моделювання важливих життєвих ситуацій та прийняття рішень у них. Заходи можуть бути спрямовані на підтримку емоційної стабільності та розвитку, наприклад, ігри на розвиток емоційного інтелекту, художньо-творча діяльність, спрямована на вираження почуттів та емоцій через малювання, ліплення тощо [3, с. 17].

Таким чином, організація безпечних місць для дітей та розробка ігрових сценаріїв і заходів є ключовими практичними аспектами, які сприяють ефективному формуванню культури безпеки та психологічного благополуччя дітей дошкільного віку в умовах військового конфлікту.

Висновки дослідження підкреслюють важливість формування культури безпеки у дітей дошкільного віку в умовах військового конфлікту. Дослідження показало, що військові конфлікти та безпекові загрози можуть серйозно впливати на психологічний стан та емоційне благополуччя дітей, тому активна педагогічна та психологічна діяльність є невід'ємною частиною заходів, спрямованих на їх захист та підтримку.

Рекомендації для педагогів та батьків включають систематичну освітню та розвивальну діяльність з акцентом на безпеку, зміцнення психологічного здоров'я дітей, створення безпечного ігрового середовища для їхнього зростання та розвитку. Важливо пам'ятати про індивідуальні особливості кожної дитини та враховувати їх у процесі взаємодії та педагогічного впливу.

Список використаних джерел

1. Богуш А. Безпека дитини в доквіллі. *Дошкільне виховання*, 2013. № 4. С. 4–6.
2. Лугова М. С. Війна очима дітей дошкільного віку: шляхи збереження психічного здоров'я в умовах стресу. *Актуальні питання спеціальної, інклюзивної і здоров'язбережувальної освіти*, 20 жовтня 2022 р. / за загальною редакцією проф. Бойчука Ю. Д. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. С. 111–114
3. Цюман Т. П., Бойчук Н. І. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. / за заг. ред. Цюман Т. П. Київ : 2018. 22 с.